

50 sider lovforslag, som spænder vidt

Af professor Lars Bo Langsted
Aalborg Universitet

For små 14 dage siden fremlagde statsministeren regeringens lovprogram for den netop påbegyndte Folketingssamling. Det er et kvantitativt ambitiøst lovprogram, der ikke blot udfyldes af den konsekvenslovgivning, der følger af kommunalreformen, men som over knap 50 sider spænder vidt.

Et vue ned over de overskrifter, der er angivet i programmet, antyder at regeringen fortsætter den linie, den har fulgt i hele sin levetid. På denne side af jul regner Justitsministeren således med at barsle med 11 lovforslag, hvoraf nogle allerede er fremsat.

Blandt de 11 kan nævnes det allerede fremsatte forslag om "fuldbyrdelse af visse strafferetlige retsafgørelser i Den Europæiske Union." Bag den fredsommelige titel ligger en forlængelse af den lovgivning, der sidste år blev indført med den såkaldte Europæiske arrestordre, hvor man som dansk statsborger risikerer at blive anholdt og udleveret til et andet EU-land for forhold, der ikke behøver at være strafbare efter dansk ret. Det nu fremsatte lovforslag indebærer, at man udover selv at blive anholdt og udleveret, også risikerer at få beslaglagt eller konfiskeret sin formue og/eller at få fuldbyrdet en bødestraf også for forhold, der ikke behøver at være strafbare efter dansk ret, blot de er opført på den særlig positivliste, der også findes i denne lovgivning. Da man sidst diskuterede positivlisten gled Justitsministeriet af på en præcisering af de mulige forhold, der kunne være omfattet, og også denne gang bemærkes i lovforslaget vedrørende det såkaldte krav om dobbelt strafbarhed:

" Lovforslagets positiv-liste svarer helt til listen i rammeafgørelsen. Det er udstedelsesstatens lovgivning, der er afgørende for, om en konkret lovovertrædelse skal anses for omfattet af listen. Det er således uden betydning, om en tilsvarende lovovertrædelse i dansk lovgivning afgrænses på en anden måde eller er beskrevet med andre ord.

De lovovertrædelser, der er omfattet af positiv-listen, vil imidlertid som udgangspunkt være strafbare i alle medlemsstater. Derfor er betydningen af rammeafgørelsen på dette punkt navnlig, at der ikke skal foretages en indgående kontrol af, om lovovertrædelsen ligeledes er strafbar i den anmodede medlemsstat."

Denne – lidt forskønnende – omtale af forholdet mellem dansk lovgivning og de i positiv listen opregnede forbrydelser, undlader f.eks. helt at nævne, at vi Danmark slet ikke kender begrebet – og derfor heller ikke forbrydelsen - "deltagelse i en kriminel organisation". Man kan således ikke blot sige, at der er tale om strafbar medvirken, idet de lande, der har en forbrydelse i den retning, f.eks. England, kriminaliserer mere vidtgående end vi gør, når der er tale om "conspiracy", som er en af de forbrydelser, der (antageligt) tænkes på.

På den mere spændende side rummer lovkataloget to forslag i efteråret og et i foråret, som opsamlinger på en del af de betænkninger Udvalget for Økonomisk Kriminalitet og datakriminalitet enten er kommet med eller har på trapperne. Det drejer sig således om ændringer i forældelsesreglerne, ændringer i reglerne om berigelseskriminalitet rettet mod

offentlige midler, ændringer i reglerne om regnskabsforbrydelser, og efter jul regler, der "forbedrer og effektiviserer" behandlingen af større økonomiske straffesager.

Også regler om afsoning af straf i form af elektroniske fodlænker, der anbringes på delinkventens ben og "tvinger" ham til at forblive hjemme og/eller på sin arbejdsplads under afsoningen, er med blandt nyhederne. Ifølge kataloget lægges der kun op til denne straf ved overtrædelse af færdselsloven (læs spritbilister). Erfaringer fra udlandet er imidlertid så positive, at man måske kunne udvide denne sanktionsform også til andre typer af forbrydelser – men lad os nu først se det endelige lovforslag.

På den civilretlige side lægges der op til en mere detaljeret fastlæggelse i konkursloven af betingelserne for at få gældssanering

Efter jul lægger Justitsministeren endelig op til en "lov om juridisk rådgivning", der efter lovkatologets tekst bl.a. vil indebære en fri adgang for alle til at reklamere med juridisk rådgivning. Det er i dag tilladt for alle at yde juridisk rådgivning, blot må de ikke reklamere med det. Sandsynligvis bliver den kommende lovændring et første skridt på vejen til en modernisering også af advokatreguleringen. Inspireret af den såkaldte Monti-rapport fra EU vil et netop nedsat udvalg bl.a. få til opgave at vurdere om advokaters eneret til at møde for andre i retten i civile sager fortsat skal opretholdes, eller om konkurrencemæssige hensyn er så stærke, at det nuværende møderetsmonopol skal indskrænkes eller helt ophæves. I betragtning af, at de domme, der afsiges i civile retssager udelukkende hviler på det materiale parterne (og ikke mindst deres advokater) tilvejebringer og i meget vidt omfang på de retlige anbringender, de kommer med, synes risikoen for retstab for en part at være meget stor ved en total ophævelse af møderetsmonopolet. Det vil således under alle omstændigheder blive interessant at se, hvilke argumenter udvalget vil anvende og hvilken afvejning det vil foretage.

Også indenfor Økonomi- og Erhvervsministeriets område er der varslet en række lovændringer og -forslag. Der er således allerede blevet fremsat forslag til ændring af lov om værdipapirhandel og lov om finansiel virksomhed. Lovændringen vil bl.a. indebære en præcisering af, hvornår der er tale om intern viden i relation til forbuddet mod insiderhandel – men intet der har betydning for problemstillingen i den for Højesteret verserende Midtbanksag: kan man kræve at der er handlet uhæderligt eller retsstridigt som forudsætning for at straffe for overtrædelse af værdipapirhandelslovens § 35 om insiderhandel. Højesterets afgørelse vil således få stor betydning for forståelsen af insiderhandelsforbudet også efter det fremsatte lovforslag måtte være gennemført.

Til november er varslet et forslag om ændring af lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber, hvor der blandt andet foreslås genindført straf for de sælgere, der får penge "under bordet" i forbindelse med salg af andelsboliger. Den nuværende lovgivning indeholder således kun mulighed for at straffe de rådgivere, der måtte have medvirket til en sådan handel, men altså ikke selve "hovedmanden". Det er en udmærket ting at få rettet op på denne anomali. Måneden efter genoptages næste afsnit i den tilsyneladende uendelige serie om lukkeloven – yderligere liberaliseringer er i vente.

Alt i alt venter der således en række lovforslag, hvoraf nogle umiddelbart forekommer mere tillukkende end andre, men som naturligvis bliver lettere at forholde sig til, når de foreligger i færdig og offentliggjort form. Det er imidlertid glædeligt at konstatere, at relativt mange af lovforslagene – især indenfor Justitsministeriets område - denne gang synes at være baseret på betænkninger fra sagkyndige udvalg. Det skulle gerne være en hjælp til såvel politikerne, ministeriernes medarbejdere som alle med interesser indenfor det pågældende område ved at rumme diskussioner, afvejninger af fordele og ulemper ved forskellige reguleringsmekanismer og fagligt og sagligt begrundede anbefalinger.